

Տարեկան գինը 10 լուրի, կէս տարվանը 6 լուրի:
Առանձին համարները 5 կօպէկով:
Թիֆլիսում զրվում են միմյայն խմբագրատան մէջ:

ՏԱՄՆԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԱՐԴՅՈՒՆ

իմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և առօն օրերից):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ
Անգլիական և ռուսաց մամուլը թիւքքաց Հայութանի մասին:—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նաև բազուից: Նամակ Մեծ-Ղարաբիլսայիշ ներքին լուրեր:—ԽՍՈՒ ԼՈՒՐԵՐ:—ՃԵՌԱԳԻՒ ՆԵՐ:— ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ: — ԲԱՆԱՍԽԻՐԱԿԱՆ: Հրահանգներ շերտամաղահովթեան մասին էր:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ՌՈՒՍԱՅ ՄԱՄՈՒ
ՔԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

լոնդօնի ազատամիտ „Daily News“
լրագիրը այս օրերս մի մեծ յօդուած է
նուիրել Ռուսաստանի աշխարհակալութիւն-
ներին Փռքը-Ասիայում: Լրագիրը լսել է որ
Ռուսաստանը կենտրոնացնում է իր զօրքերը
Արևենիայի սահմանների վրա: Ազատամիտ
անդիմական լրագիրը հաւատում է այդ լու-
րին, թէև աւելացնում է որ ինքն չէ կարող
հասկանալ թէ ինչպէս Ռուսաստանը կարող
է մտածել նոր աշխարհակալութիւնների
մասին, երբ նոյն իսկ երկրի մէջ ներքին
հարցեր կան, երբ մի կողմից Փինանսական
գժուալութիւններ են երևան գալիս, միւս
կողմից կառավարութիւնը մաքառում նի-
հիլիդմի դէմ: Բայց մի և նոյն ժամանակ
անդիմական լրագիրը խոստովանվում է որ
թիւքքաց Հայաստանի դրութիւնը այն աստի-
ճան խառն և անմիմիթարական է, որ Ռու-
սաստանի միջամտելը ներկայ րօպէում ոչ
թէ միայն հասկանալի կը լիներ, բայց և
նոյն իսկ ցանկալի:

Թիւրքաց հայերի անմիտթար գրութիւն
նկարագրելուց յետոյ, անզլիական լրագիրը
աւելացնում է որ ինչքան էլ պակասութիւն
ներ ունենար ռուսաց կառավարչական սիս-
տեմը, նա դարձեալ բարերարութիւն կե-
րեար թիւրքիահպատակ հայերին թիւրքա-
անտանելի կառավարչական ձևերից յետո-
և փրկութիւն կերեար թիւրքաց հայեր-
համար: „Daily News“ հաւատացած է

ԲԱՆԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՆԳՆԵՐ ՇԵՐԱՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հերամի գործնէ լուսներում):
I
Ներամի ձուերի պահպանել ցուրտ (1—6 առաջնամբ), ոչ խոնաւ և մութ սենեակում, որի լուսամատները գոնէ դարձվուծ պիտի լինեն զէպի փակիս: Այս սենեակը պէտք է անդնակ թողնել առ յարմարացնելով զորա լաւ օգանցքներ. սակայն դարձնան դալովը լուսամուտները բացել հարկանակ:

II.

Այս կերպով ամհամնված ձևերու սպառ

Դրա պահպանը առարրջ որդը բաւականին գծուարութեամբ են դուքս գլախ. ու թիմ, զարնան զալովը այս ձուերը՝ որդեր սերեւ. Ազատամակով պէտք է 4 կամ 5 օրով առաջ փնտ քան թէ միւսները: Այն սենեակում, որ նշանակված է սերելու համար, պէտք է մի ջերմա

որ թիւրքաց հայերը գրկաբաց կընդունէին ռուսներին, եթէ պանքը մտնէին թիւրքաց Հայաստան, հայերին թիւրքաց լուծից ազատելու համար:

Զը բաւականանալով այդ անուղղակի քաջալերութեամբ Ռուսաստանի աշխարհականական ոգու, Լօնդոնի լրագիրը իր յօդուածի վերջում ուղղակի ասում է որ Ռուսաստանը իր նուաձման մէջ ոչ ոքի կողմից արգելքի պատահելու չէ: Դեռ 1878 թվին Եւրոպան ցոյց տուեց թէ համաձայն չի լինի որ Ռուսաստանը նուածի որ և երկիր Եւրոպական Թիւրքիայում, բայց թէ Գերմանիան, թէ Աւստրիան և թէ Անգլիան անտարբեր աչքով կը նայեն, եթէ Ռուսաստանը նուաձումներ կանի Ասիայում, իր պետութեանը կը միացնի ամբողջ Թիւրքաց Հայաստանը, կամ այդ երկրից իր հովանաւորութեան տակ մի անկախ պետութիւն կը կազմի:

Թիւրքիան կատարելապէս քայքայվում է „Daily News“ անգլիական թերթի կարծիքով և եթէ Անգլիան ուղենար արգելքինել Ռուսաստանին Հայաստանը նուածելու, ինքն Անգլիան ստիպված կը լինէր այն ժամանակ յանձն առնել կատարելապէս իր ձեռքը գցելու Թիւրքիայի ղեկը: Բայց, աւելացնում է թերթը, Անգլիայի համար դա անհնարին է: Այդ պատճառով չը պէտք է խանգարել Ռուսաստանին ազատելու Թիւրքաց Հայերին: Անգլիան չէ վախենում Ռուսաստանի պետութեան ընդարձակվելուց, որ ամենեին չէ սպառնում Անգլիայի տիրապետութեանը Հնդկաստանում:

Այդ յօդուածին պատասխանելով, ռուս „Новости“ լրագիրը իր զարմանքն է յայտնում որ անգլիական ազատամիտ կուսակցութիւնը յանկարծ այդքան համակրութեամբ սկսեց վերաբերվել դէպի ռուսաց նուածումները Փոքր-Ասիայում: Այդ տեսակ անսպասելի տրամադրութիւնը անգլիական

չափ կախել և անդադար զննել, որ՝ առաջին 6
օրերի (գիշեր ու ցերեկ) ընթացքում՝ օդի բարե-
խառնութիւնը (температура), իւրաքանչիւր 24
ժամիվայ միջոցին, բարձրանայ ոչ աւելի քան $1/2^{\circ}$
և ապա 1° ամենայն օր, մինչև, վերջապէս, կը
համի 18 աստիճանի Ոչօմիւրի ջերմաչափով:
Օդի այս բարեխառնութեան ժամանակ յատկա-
պէս տեղի պիտի ունենայ որդերի դուրս գալը:
Առհասարակ պէտք է նկատել, որ սկսեալ որդերի
յայտնիւլու վայրկեանից, մինչև նրանց մնուցա-
նելու վերջը, օդի բարեխառնութիւնը հարկաւոր
է հաւասար պահել, 17 աստիճանից մինչև 190
Ոչօմիւրի: Սենեակը տաքացնող հնոցի վրա պէտք
է փափր ինչ ջուր պահել ամանուի, որպէս զի օքը
չափազանց չոր չը լինի. աւելորդ չէ նոյնպէս
ժամանակ առ ժամանակ ջրել յատակը նոյն նպա-
տակով: Եթե որ որդերը կը սկսեն յայտնիւլ, ձուե-
րը ծածկում են թափանցիկ գործուածով (տիոլ),
իսկ վրայից սփռում են թթենու տերեներ, որոնց
վրա որդերը յետոյ իրանք իրանց կանցնեն: Այս-
պէս նրանց կարելի է տեղափոխել ուր և կամե-
նապ:

III

Ա ենեակի և անհրաժեշտ պարագաների
յարմարութիւնը

Խնչակս նոյն խոկ սենհակը, նոյնակս և բոլոր
կարեսը առարկաները, որոնք ծառայելու են որդ
կերակրելու համար, պէտք է ծծմբով ծխված լի-

շահնաւոր թերթի կողմից, որ ներկայաց-
ում է այդ երկրի ազատամիտ կուսակցու-
թեան կարծիքը, ոռուս թերթը շատ խարո-
ւիկ և կասկածաւոր է համարում:

Նոյն յօդուածի առիթով խօսում է և մի
ոյլ ոռուս թերթ, այն է „Русскій Куръ-
епъ“ լրագիրը: Ահա լրագրի խօսքերը:

„Մենք արդէն հաղորդել ենք թիւքաց
այսատանի տիրապի գրութեան մասին լուրը:
Եֆորմները, որոնք խոստացվեցան այդ երկ-
ին, որոնց կատարելու պարտաւորութիւ-
նը յանձն էր առել օսմանեան կառավարու-
թիւնը բերլինի գաշնագրի գօրութեամբ,
ինչև այժմ իրագործված չեն, և յոյս էլ
ը կայ որ իրագործվէին: Թիւքերի բռնա-
ւարութիւնները վերջին ծայր հասան: Հա-
յոց ազգաբնակութեան կեանքն էլ ապա-
հոված չէ: Բնական է, ուրեմն, որ Արմե-
նիայում կատարվում է մի թէել խուլ, բայց
օրեղ շարժում և անբաղդ ազգը օգնու-
թիւն է սպասում Ռուսաստանից: Մեր վեր-
ին պատերազմի հետևանքները հայերի
յոյսերը կտրեցին, որոնք սպասում էին թէ
կատարելապէս կազատվեն մահմետական
ուծից: Բայց զարմանալի է որ այժմ անդ-
իական ազատամիտ մամուլի ներկայացու-
թիչներից ոմանք ոչ թէ միայն ընդդէմ չեն
որ մենք նոր նուաճումներ անենք, բայց
ինչև անգամքիչ է մնում մեզ ուղղակի
հրաւիրէին գրաւել Արմենիան: „Новости“
րագիրը իրաւացի նկատել է որ այդ
ուսակ հրաւեր մասամբ կասկածաւոր է:
ասկ մենք կարծում ենք, որ նոյն իսկ եթէ
ա անկեղծ լինէր, Ռուսաստանը պատճառ
ունի դարձեալ ընդարձակել այնպէս էլ
անչափ ընդարձակ պետութեան շրջանը:
Տեր ամենօրեայ շահերը բաղկանում են
եր սեփական հաստատութիւնների կատա-
րագործման մէջ, մեր ներքին, տնային
թիւնութեան զարգացման մէջ, ոռուս ազգի
հնտեսական դրութեան բարւոքման մէջ:

Են և լուացած մաքուր ջրով. սենսակի պատերը,
թէ հնարաւոր է, պէտք է սպիտակ ներկով ներկ-
ած լինեն:

IV

Որդերի համար անհրաժեշտ ու եղ
Որդերին պէտք է տալ, որչափ կարելի է, ըն-
արձակ տեղ: Առաջն հասակում՝ մի ունցիա
երմերից գուրս եկած որդերը պիտի բռնին 4 ալ-
ին երկայնութեամբ և $1\frac{1}{2}$ արշն լայնութեամբ մի
սեղան: Երկրորդ հասակում այս որդերը բռնելու
և 3 սեղան նոյն չափով. երրորդում—6 սեղան,
որրորդում—16 սեղան, իսկ բօժօժ (կօկօն) հի-
ելու սկզբում—20 սեղան: Ուր որ չեն գտնվի
ցա իսկ չափով սեղաններ, կարելի է առնել և
սրիները, սակայն պէտք է հաշւել, որ որդերի
ունած տարածութիւնը նոյնը մնայ:

Վ

Որդերի կերակրելը

Թթենու տերեը պէտք է տալ քիչ քիչ, բայց
աճախակի՝ 5, 6, 7 նաև 8 անգամ օրը, եթէ
նար կայ: Կերակրելու համար պատրաստված
երեք հարկաւոր է սպահապահել հով, չե՛ թէ խո-
աւ տեղում և չը դնել կոյտ կոյտ: Կէս ժամ ա-
աջ քան որդերին տալը, տերեը պէտք է ներս
երել սենեակ, որպէս զի նա ընդունի օղի
ոյն բարեխառնութիւնը. վասն զի հակառակ
էալքում որդերը կարող են ենթարկվել հիւան-

Եր հայրենիքը, մանաւանդ աչքի առջե
ևելով Մեծ-բրիտանիայի պատամիտ մի-
խտրութեան պաշտպանութեան կարելու-
թիւնը, այնքան ոյժ ունի որ կարողանայ
նդեւ այնպիսի վերանորոգումների մոցն-
ելու վրա, որոնք կը գոհացնէին թիւրքաց
այերի արդար պահանջներին։ Բարւոքված
թիւրքած Հայաստանը կը լինի, պէտք է
ուսալ, մի բարի գրացի մեծ պետութեան,
ո նոյնպէս քիչ չունի հայ հպատակներ։
ոյց ձգտումը, ներկայ ժամանակին, կազ-
ակերպել մի հայոց թագաւորութիւն ուու-
աց հովանաւորութեան տակ, համակրու-
թիւն չի գտնի ուու լուսաւորված հասա-
ակութեան կողմից։ Մեզ մօտ այնպէս էլ
ափից գուրս շատ տնային գործ կայ։”

ԱԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԲԱԴՈՒԵՑ

Մարտի 24-ին
Խնդրում եմ գանձակեցի հայերին ուշադրութիւն
արձնել հետեւալ տողերիս վրա, որոնք առանձ-
ապէս վերաբերում են այնտեղի ազգայիններին:
Յայտնի է, որ Բագու-Թիֆլիսեան երկաթուղու-
հջո այնտեղով անցնելով, պիտի հասկանան գան-
ակեցիք, որ անշուշտ հարկաւոր է օգտվել այդ
ուոյթից:
Այստեղ, եթէ սուտ չէ մեր լսածը, պիտի լինի
կաթուղու կայարան և դէպօ. Վերջնում կը վի-
ճն առ հասարակ երկաթագործներ, արհեստի զա-
զան ճիւղերին պատկանող. հարկաւոր է որ
եղացի հայերը ուշադրութիւն դարձնեն այդ կէ-
ի վրա: Միանդամայն օգտվելով դէպքից, հայերը
խոր աշխատեն մտցնել այդտեղ արհեստներ սո-
որելու: Թւարանութեան չորս գործողութիւնները
և ացող տղայոց համար ընտրելի է կաղապարա-
րծութիւն, փականագործութիւն, և ճախարակա-
րծութիւն (մօգելչչիկ, մլէսար, տոկար). ան-
ապէսների համար, անխտիր, դարձնութիւն և
սիմայագործութիւն: Այդ արհեստները մէկը
ուսից գերազանցում են միանգամայն երջանկաց-
ուով իրանց տիրապետողին: Կարծեմ աւելորդ է

ութեան, որ կոչվում է. «տկարութիւն» (flaccidezza): Երբէք կարելի չէ տալ տերեր թաց կամ առամած:

VI

Որդերը պէտք է շատ մաքուր պահպանել և
որա համար հարկաւոր է այն սեղանները, որոնց
առ նորա տեղաւորված են, իստակել մի ան-
միմ խրաբանչիւր հասակում։ Որդերը ուրիշ տեղ
ուխելու ժամանակ, ձևոքով ամեննեին չէ հար-
աւոր բռնել, այլ պէտք է ծածկել նրանց ծակո-
ած թղթով, իսկ դուս վրա դնել թթենու տե-
նեներ կամ ճիւղեր (Ծ նկատի ունելով որդերի
սակը)։ Սենեակն էլ պէտք է շատ մաքուր լի-
ն և նրան հարկաւոր է աւելել սրտկելով յատա-
ջուվ, փոշու առաջն առնելու համար։ Կերա-
ւորի նշանակված տերեր ոչ մի բանով չը պէտք

Դիմումած Անդիք:

VII

Դիմումած Անդիքը սկզբան է առ կում
Կանչալիս արդին վերև յիշված է, որդերի մասու-
մասելու բոլոր ժամանակը օդի բարեխսառնութիւ-
նարիկաւոր է հաւասար պահել: Լաւ օրերին
գոտաւէտ է բանալ լուսամուտները և օդանցքները
եօրտօնչկա), սակայն ցած թողնելով վարագուր-
որը. իսկ վաստ եղանակին լուսամուտները պէտք
փակած թողնել. բայց սենեակի օդը հարկաւոր

